

9.4.2026

Finnwatchin vastine Yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunnan lausuntoon

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta kommentoida Yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunnan lausuntoa koskien Finnwatchin OECD-valitusta. Valitettavasti joudumme toteamaan, että neuvottelukunnan lausunto on vakavalla tavalla virheellinen ja OECD:n kansallisille yhteyselimille laatimien ohjeistojen vastainen.

Käsitlemme tässä vastineessa yleisellä tasolla lausunnon keskeisimpiä virheitä ja puutteita. Lisäksi olemme korjanneet virheitä suoraan lausuntoon kommentti-toimintoa käyttäen.

Neuvottelukunta sivuuttaa valituksen kohteena olevan kysymyksen KPMG:n harjoittamasta markkinoinnista

Finnwatchin valitus koskee KPMG Oy Ab:n yrittäjille aktiivisesti markkinoimia osakevaihtoon perustuvia yritysjärjestelyjä, joiden tavoitteena on ollut osinkoverotuksen merkittävä keveneminen. Verotuksellisista syistä tehty osakevaihdot ovat olleet KPMG:lle tuote, jota se on nimenomaisesti myynyt yrittäjille. ”Kun tapasin hänet [KPMG:n konsultin], osakevaihto oli ainoa asia, mistä hän puhui.” – ”Minulle oli hyvin selvää, että KPMG vain käyttää tätä lain porsaanreikää hyödykseen”, kertoi KPMG:n markkinoinnin kohteena ollut osakevaihtojärjestelytarjouksesta kieltäytynyt mikroyrittäjä Helsingin Sanomille.

Neuvottelukunta sivuuttaa valituksen kohteena olevan kysymyksen aktiivisesta markkinoinnista ja käsittelee KPMG:n toimintaa passiivisena, asiakkaiden toimeksiantoihin ja kysymyksiin vastaavana neuvontapalveluna. Sivuttaessaan KPMG:n aktiivisen roolin osakevaihtojärjestelyjen markkinoinnissa neuvottelukunta päätyy arvioimaan pitkästi kysymyksiä, joita Finnwatchin valitus ei käsittele lainkaan. Finnwatch ei esimerkiksi ole esittänyt, että neuvontapalveluita tarjoavan yrityksen olisi mahdollista tuoda asiakkailleen esille vain sellaisia toimintavaihtoja, jotka riidattomasti täyttäisivät OECD:n toimintaohjeiden vaatimukset. Edelleen neuvottelukunta väittää, että asetelma OECD-ohjeiden ja lainsäädännön soveltamiskäytännön välillä olisi valituksen kohteena olevassa asiassa jännitteinen. Suomessa ei ole lainsäädäntöä, joka edellyttäisi KPMG:tä tai mitään muutaakaan verokonsulttiyhtiötä aktiivisesti markkinoimaan yrittäjille aggressiivisia verojärjestelyjä. Tällaisten järjestelyjen aktiivinen markkinointi yrittäjille on ollut KPMG:n oma valinta.

KPMG:n aktiivinen aggressiiviseen verojärjestelyyn liittyvä markkinointi houkutteli yrittäjiä toteuttamaan verojärjestelyjä, joista aiheutui heille myöhemmin mainehaittaa. Kun lainsäädäntö korjattiin ja lainsäätäjän tarkoituksien vastaiset veroedut poistettiin, on todennäköistä, että osa yrittäjistä menetti myös KPMG:n palkkiotaan vastaan lupaamat verohyödyt. KPMG:n toiminta aiheutti myös valtiolle veromenetyksiä.

KPMG olisi voinut toimia toisin. Se olisi voinut etukäteen arvioida verotussyistä tehtävien osakevaihtojärjestelyjen OECD-ohjeiden mukaisuuden. Mikäli sen oma osaaminen ei olisi tähän riittänyt, se olisi voinut konsultoida asiassa muita asiantuntijoita ja sen jälkeen pidättäytyä lain hengen vastaisten järjestelyjen aktiivisesta markkinoinnista. Muussa

neuvonnassaan asiakkaidensa kanssa KPMG olisi voinut tuoda esiin, että verosyistä tehtävät osakevaihtojärjestelyt noudattavat lain kirjainta mutta eivät lain henkeä, sillä niistä saatavat veroedut eivät ole lainsäätäjän tarkoittamia.

Neuvottelukunta ei ole arvioinut lainkaan sille toimitettua näyttöä ja jättää sille kuuluvan arviointitehtävän tekemättä

Neuvottelukunta toteaa lausunnossaan aivan oikein, että sen tapausta koskevassa arvioinnissa tulisi ensiksi määritellä, mitä asiaan sovellettavan kansallisen verolainsäädännön hengen mukainen toiminta olisi. Edelleen neuvottelukunta toteaa, että Suomessa lainsäädännön henkeä olisi ensisijaisesti arvioitava lainsäätäjän tarkoituksen perusteella, joka ilmenee hallituksen esityksen muotoon kirjatusta lain esitöistä ja siihen annetusta eduskunnan vastauksesta valiokuntien mietinnöt mukaan lukien. Neuvottelukunta listaa myös arvioinnin kannalta olennaisia säännöksiä kuten elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52, 52 f ja 52 h §, tuloverolain (1535/1992) 33 b ja 45 § sekä varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005)¹.

Neuvottelukunta ei kuitenkaan millään tavalla suorita tätä tarpeelliseksi katsomaansa arviointia. Neuvottelukunta sivuuttaa kaiken asiassa toimitetun näytön ja päätty ilman minkäänlaisia perusteluja toteamaan, että "kyseinen oikeudellinen kysymys jää avoimeksi".

Finnwatch on toimittanut neuvottelukunnalle valitusprosessin aikana monipuolista ja poikkeuksellisen painavaa näyttöä KPMG:n markkinoimien järjestelyjen lain hengen vastaisuuden toteamiseksi. Verosyistä toteutetut osakevaihtojärjestelyt on todettu lain tarkoitusperän vastaiseksi eduskunnan hyväksymän mm. elinkeinoverolain muutoksia koskevan lain esitöissä. HE 125/2025 tiivistää asian seuraavasti (alleviivaukset Finnwatchin):

"Kun yritysjärjestelydirektiivin ja siihen perustuvan elinkeinoverolain 52 f §:n tavoitteena on poistaa verotuksellisia esteitä yritystoiminnan uudelleenjärjestelyiltä unionin alueella vaarantamatta jäsenvaltioiden verotuksellisia intressejä, ei direktiivin tai kansallisen osakevaihtosäännöksen tarkoituksena ole tuottaa ylimääraisiä verohyötyjä osinkoverotuksen muodossa. Osinkoa jakavan yhtiön nettovarallisuudella ei kansainvälisesti vertaillen ole merkitystä huojennetun osingon määrään, eikä osakevaihtosäännöstä laadittaessa sen ole tarkoitettu vaikuttavan osinkoverotukseen. Suomessa osinkoverotukseen liittyvä verohyöty on direktiivin ja elinkeinoverolain 52 f §:n tarkoituksen ulkopuolinen tahaton verohyöty, joka on syntynyt kansallisen osinkoverojärjestelmän ja osakevaihtosäännöksen yhteisvaikutuksena."

Asiassa vastuuministeriönä toimiva valtiovarainministeriö on lisäksi todennut, että (alleviivaukset Finnwatchin): "Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 2017:78) jälkeen ja erityisesti viime vuosina osakevaihtosääntelyä on käytetty "lain hengen" vastaisesti aggressiiviseen verosuunnitteluun, jolla on pyritty osinkoverotuksen minimointiin. Verotuksellinen ongelma syntyy siitä, että osinkoverojärjestelmä ja osakevaihtosäännös

¹ Finnwatch huomauttaa, että elinkeinoverolain taustalla vaikuttava yritysjärjestelydirektiivi puuttuu listasta.

muodostavat yhteisvaikutuksena sellaisen seurauksen, jota kummassakaan sääntelyssä ei ole tavoiteltu."

Neuvottelukunta olisi myös voinut tutustua viittaamistaan säännöksistä annettuihin valiokuntien mietintöihin, joita se kertoo pitävänsä yhtenä ensisijaisena lähteenä lain hengen mukaisuuden määrittelemisessä. Esimerkiksi yritysjärjestelydirektiivin implementointia koskevasta hallituksen esityksestä annettu valtiovarainvaliokunnan mietintö [VaVM 49/1995](#) kertoo suoraan, ettei lainsäätäjällä ole tarkoittanut, että säännöstä käytettäisiin osakevaihtojärjestelyihin, joiden pääsyynä on tavoitella veroetuja: *"Veronkiertosäännöksen tarkoituksena on torjua etujen myöntäminen silloin jos järjestely toteutetaan puhtaasti verotuksellisista syistä tai verotukselliset tekijät ovat pääasiallisin syy koko järjestely toteuttamiseen. Tällainen perusteettomien veroetujen tavoittelu ei sovellu neutraalin verotuksen ajatteluun, jonka avulla yritetään poistaa verotuksen merkitystä operaatioilta. Verotuksen ei tulisi olla myöskään houkutin eikä syy toteuttaa näitä järjestelyjä, vaan ratkaisut voidaan tehdä niiden liiketaloudellisen sisällön perusteella. Veron välttämistarkoitukseen voi viitata esimerkiksi erilaisten keinotekoisten apuyhtiöiden perustaminen, useiden perättäisten yritysjärjestelytoimenpiteiden tekeminen, yhtiöitetyn toiminnan lopettaminen pian siirron jälkeen tai esimerkiksi liiketoiminnan siirron tai osakkeiden vaihdon jälkeen siirrossa saatujen varojen tai osakkeiden nopea edelleenmyynti."* Vastoin lainsäätäjän edellä kuvattua tarkoitusta, KPMG on KHO:n ennakkoratkaisun synnyttämää porsaanreikää hyödyntämällä markkinoinut ja toteuttanut osakevaihtojärjestelyjä nimenomaan verotuksellisista syistä. KPMG:n järjestelyissä on myös hyödynnetty keinotekoiseksi katsottavia apuyhtiöitä, jotka on perustettu varta vasten osakevaihdon toteuttamiseksi.

Finnwatchin neuvottelukunnalle toimittamassa näytössä osoitetaan, että vastaaviin päätelmiin järjestelyjen lain hengen vastaisuudesta on päädytty myös vertaisarvioidussa akateemisessa tutkimuksessa. Lisäksi kaikki Finnwatchin tiedossa olevat, asiaa julkisesti kommentoineet veroasiantuntijat ovat katsoneet järjestelyt lainsäätäjän tarkoituksen vastaiseksi.

Toisin kuin neuvottelukunta lausunnossaan väittää, asiantuntijat ovat kommentoineet nimenomaan julkisuuteen nousseita KPMG:n markkinoimia järjestelyjä. Suomessa ilmiöstä käyty keskustelu on keskittynyt KPMG:n toimintaan jopa siinä määrin, että valtiovarainministeri Riiikka Purra nimesi verovetoiset osakevaihtojärjestelyt estäneen lakimuutoksen "massimuijapykäläksi". Nimi viittaa KPMG:lle markkinointia tehneen somevaikuttaja Natalia Salmelan KPMG-yhteistyön asiakkaista käyttämään termiin.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että Suomessa on poikkeuksellisen laaja ja voimassa olevan lain esitoissa todettu konsensus siitä, että verovetoiset osakevaihtojärjestelyt ovat olleet lainsäätäjän tarkoituksiperän vastaisia. On vaikea kuvitella, mitä muuta näyttöä Finnwatchin olisi tullut vielä tarjota neuvottelukunnalle asian ratkaisemiseksi. Neuvottelukunta vaikuttaa nostavan näyttökynnyksen niin korkealle, että valituksilla ei ole edes teoreettisia mahdollisuuksia menestyä.

Neuvottelukunta jättää valituksen kohteena olevan yrityksen menettelyt tutkimatta

Verotusta koskevat OECD:n ohjeet toteavat, että *“Yritysten tulisi erityisesti toimia toimintamaidensa verolakien ja asetusten hengen ja kirjaimen mukaisesti. Lain hengen mukaisella toiminnalla tarkoitetaan lainsäädännön tarkoituksien tunnistamista ja noudattamista.”*

Edelleen ohjeet täsmentävät, että *“Yritys noudattaa verolakien ja -asetusten henkeä, jos se ryhtyy kohtuullisiin toimenpiteisiin lainsäätäjän tarkoituksien määrittämiseksi ja tulkitsee verosääntöjä yhdenmukaisesti näiden tarkoituksien kanssa ottaen huomioon lakikielen ja asiaan liittyvän, rinnakkaisen lakihistorian.”*

Neuvottelukunta ei ole ratkaisussaan millään tavalla selvittänyt, mihin – jos mihinkään – toimenpiteisiin KPMG on ryhtynyt lainsäätäjän tarkoituksien tunnistamiseksi ja määrittämiseksi. Ainoa KPMG:n aktiivinen toiminta asiaan liittyen vaikuttaa olevan se, että se on ohjannut asiakkaansa hakemaan markkinoimilleen järjestelyille Verohallinnon ennakkoratkaisun. Neuvottelukunta kuitenkin toteaa itse, että *“Verohallinnon tarjoama ennakkoratkaisumenettely ei ota kantaa tiettyjen verojärjestelyn lain hengen mukaisuuteen vaan siihen, miten asiaa tullaan verotuksellisesti arvioimaan asiaan koskevien säännösten perusteella.”*

Neuvottelukunta tyytyy toteamaan, että “[y]rityksellä ei kuitenkaan ole valituksessa tarkoitettujen tapahtumien käynnistyessä voinut olla ennakkokäsitystä millaisia näkemyksiä asiasta julkisuudessa myöhemmin esitetään”. Finnwatch huomauttaa, että yritys olisi saanut asiasta käsityksen, jos se olisi OECD:n ohjeiston mukaisesti ryhtynyt toimenpiteisiin lainsäätäjän tarkoituksien tunnistamiseksi ja määrittämiseksi. KPMG:n on pitänyt ymmärtää, että asia on kiistanalainen jo pelkästään siksi, että Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö VOVA oli vienyt osakevaihtojärjestelyt oikeuteen. Veroasiantuntijana KPMG:n on myös pitänyt ymmärtää, ettei KHO:n ratkaisu asiassa ota kantaa lainsäätäjän tarkoituksiin. KPMG ei kuitenkaan ryhtynyt OECD:n ohjeiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Neuvottelukunta ei noudata OECD:n kansallisille yhteyselimille annettuja ohjeita

OECD:n ohjeet ovat ei-oikeudellinen soft law -standardi. OECD:n kansallisen yhteyselimen tehtävänä ei ole arvioida noudattiko yritys valituksen kohteena olevassa asiassa kansallista lakia tai kansallisia viranomaisprosesseja.

OECD on kansallisille yhteyselimille laatimissaan ohjeistoissa erikseen muistuttanut kansallisia yhteyselimiä siitä, että niiden tulisi arvioida yritysten toimintaa suhteessa OECD:n ohjeistoihin, ei suhteessa kansalliseen lakiin tai viranomaisprosesseihin. Edelleen OECD on antanut esimerkin, jossa valituksen kohteena yritys vetoaa siihen, että se on saanut relevanteilta viranomaisilta kaikki hyväksynyt ja lisenssit ja pyrkii tällä perustelemaan OECD-ohjeiden mukaista toimintaansa. OECD muistuttaa, että esimerkkitapauksessa kansallisen yhteyselimen tulee arvioida tapausta suhteessa OECD:n suosituksiin ja ohjeistuksiin, ei suhteessa kansallisen lainsäädännön noudattamiseen.²

² OECD. Guide for National Contacts Points on the Initial Assessment of Specific Instances, s. 21 https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/01/guide-for-national-contact-points-on-the-initial-assessment-of-specific-instances_e2268cca/c8d7f80a-en.pdf

Yhteiskuntavastuun neuvottelukunta näyttää toimineen asiassa vastoin OECD:n ohjeita. Neuvottelukunta päätyy vapauttamaan valituksen kohteena olevan yrityksen nimenomaan siksi, että se on noudattanut kansallista lakia ja käynyt läpi kansallisia viranomaisprosesseja.

Neuvottelukunta toteaa, että *“asiassa esitetyn selvityksen perusteella yrityksen on katsottava ryhtyneen OECD:n toimintaohjeiden XI luvun selitysosan 100 tarkoittamiin kohtuullisiin toimenpiteisiin lainsäätäjän tarkoitusperien määrittämiseksi toimimalla asiaan liittyviä säännöksiä koskevan oikeuskäytännön mukaisesti”*. Edelleen neuvottelukunta toteaa, että *“yritys asetettaisiin OECD:n toimintaohjeiden 1 luvun 2 kohdan tarkoittamalla tavalla ristiriitaisten vaatimusten eteen, jos siltä alettaisiin jälkikäteisesti edellyttää muita toimintatapoja kuin mitä korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä tai Verohallinnon viranomaisprosesseissa on todettu lain mukaisiksi.”*

Neuvottelukunta päätyy siis tulkintaan, jossa OECD-ohjeisto ei verotuksen osalta edellytä yritykseltä lainsäädännön vaatimukset ylittäviä toimia. Neuvottelukunnan näkemys johtaa siihen, että OECD-ohjeiston verotusta koskeva osio XI muodostuu merkityksettömäksi. Edelleen herää myös laajempi kysymys siitä, missä määrin neuvottelukunta on valmis ulottamaan vastaavan tulkinnan myös OECD-ohjeiston muihin osiin. Mikäli näin tehtäisiin, OECD-ohjeet ja niiden noudattamista edistävä kansallinen yhteyselin olisivat tarpeettomia.

Lopuksi

Neuvottelukunta esittää lopputuloksenaan, että esitetyn selvityksen perusteella KPMG:n ei voida katsoa toimineen OECD:n toimintaohjeiden vastaisesti. Neuvottelukunta ei kuitenkaan esitä mitään perusteluja tälle lopputulokselle. Kuten edellä on tuotu esiin, neuvottelukunta ei käsittele valituksen kohteena olevaa asiaa KPMG:n harjoittamasta markkinoinnista, ei arvioi millään tavalla KPMG:n markkinoimien verojärjestelyjen lain hengen mukaisuutta ja sivuuttaa asiassa esitetyn näytön. Neuvottelukunta ei myöskään selvitä miten, jos mitenkään, KPMG on pyrkinyt toimimaan OECD-ohjeiden edellyttämällä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella voidaan kysyä onko neuvottelukunnalla ylipäättään edellytyksiä esittää minkäänlaista valituskäsittelyä koskevaa lopputulosta.